

AKLINIZA TAKILANLAR

Ne... Nasıl... Ne Zaman... Haz.: Gülgün AKBABA* Nerede... Niçin... Neden...

İNSAN VÜCUDUNA UYGUN YATAK HANGİSİ?

Bu ay Aklınıza Takılanlar Köşesi'nin ilk mektubunu, Burdur'dan bize yazan okuyucumuz Orhan İlişik'e ait. Orhan Bey, sünger yatak ticareti yapan ve yaptığı işe saygı duyan bir kişi olarak mesleği ile ilgili birtakım hususlarda bizden bilgi istiyor. Sayın İlişik'in mektubu şöyle: "Sünger yatak ticareti yapıyorum; ancak bu yatakları satın alan müşterilerimden belli bir zaman sonra bel ve sırt ağrıları gibi şikâyetler geliyor. Müşteriler yataklarını değiştirip pamuk yatağa geçtiklerinde ise ağrıların sona erdiğini söylüyorlar. Sizden ricam bu konuda bana bilgi vermeniz". Okuyucumuzun mektubunu Ankara SSK Hastanesi Ortopedi Servisinden Dr. Asım KAYAALP cevapladı.

İnsan omurgası düz bir sütun şeklinde olmayıp, yandan bakıldığında birtakım temel eğriler gösterir. Uyuyan insanda bu eğrilerin yeterince desteklenmesi gerekir. Yumuşak süngerden yapılmış bir yatakta yatan insanda, belkemiği yeterince desteklenemediğinden, vücudun ağırlığıyla belkemiğinin şekli gelişigüzel değişmeye zorlanacak, bu durum da ağrı nedeni olacaktır. Aynı düşünceyle çok sert zeminlerde yatmak da normal eğrilerle nedeniyle yükün sadece çıkıntılı bölgelere binmesini sağlayacak ve ağrı nedeni olacaktır. Uygun olan yatak ne çok sert ne de çok yumuşak olmalıdır. Bel ağrısı çeken insanların sormalarının üzerine sunta koyduktan sonra uygun sertlikte pamuk, yünlü ya da hazır (fabrikasyon) yataklarda uyumaları önerilmektedir.

ÇOCUKLARDA MATEMATİKSEL DÜŞÜNME VE ZEKÂ GELİŞİMİ

Köşemizin ikinci ve son mektubu Amasya'dan bize yazan ilkökul öğretmeni Rafet Öztürk'e ait. Rafet Bey'in sorusu altı buçuk yaşındaki oğlu Şafak Can ile ilgili. Şafak Can'ın davranışlarında en ufak bir anormallik yokmuş, ancak anormal derecede matematiksel hesaplara eğilimi varmış. Okuyucumuz oğlunun özelliklerini belirttiikten sonra ne gibi bir yol izlemesi gerektiğini soruyor. Sayın Rafet Öztürk'ün mektubu aracılığıyla tüm ilgililenenler için sorumuzu Sağlık Bakanlığı, Doktor Sami Ulus Çocuk Hastanesi, Çocuk Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Uzmanı ve ilgili bölümün yöneticisi Dr. Velhan ÖZBEK cevapladı.

Amasya Taşova Alpaslan İlk Öğretim Okulu öğretmeni Rafet Öztürk'ün 6,5 yaşında, henüz okula gitmeyen okuma ve yazma bilmeyen buna karşın toplama-çıkarma işlemlerini, oldukça büyük rakamlar ile kolayca yapabilen oğlu Şafak Can'ın "Matematik-

sel düşünme alanında" yaş ve öğretim düzeyinin üzerinde bir başarı gösterdiği anlaşılıyor. Bu örnek nedeni ile, çocuklarda zekâ gelişimi ile ilgili birkaç noktaya değinmek istiyorum.

Bir çocuğun zekâ gelişimi incelenirken, başarı derecesi, dil gelişimi, kelimelerin anlamının kavranması, kullanma biçimi, bellek, bilmece çözebilme, bazı yapı elementleri ile şekiller oluşturabilme, doğru ve yanlışları ayırabilme vb. alanlarda yaşıtı olan birçok çocuğun başarı ortalaması ile karşılaştırılarak saptanır. Ayrıca, çocuğun içinde bulunduğu çevre özellikleri (yaşadığı yer, aile, okul vb.) değerlendirmede dikkate alınır.

Zekâ gelişimi, uygulama yeteneği (pratik zekâ) ve kuramsal düşünme ve kavrama (teorik zekâ) yönünden kişiler arasında veya aynı kişide farklılıklar gösterilir. Örneğin bir çocuk inşa (yapı) oyunlarında, mozayikle şekiller oluşturmada vb. becerili olabilir; bir diğeri deyimlerin sözcüklerin anlamı soyut matematiksel düşünme, problem çözme gibi alanlarda başarılı olabilir.

Ayrıca tüm olarak zekâ gelişimini değerlendirmede üç tamamlayıcı (üç komponent'i) dikkate almak gerekir.

1. Başarı-beceri düzeyi,
2. Kişisel özel eğilimler (predispozisyon),
3. Davranış biçimi.

Başarı-beceri düzeyi yukarıda sözünü ettiğimiz pratik ve teorik zekâ özellikleri ile ilgilidir.

Ancak kişisel özel eğilimler resim, müzik vb. yetenekler, matematikte çok başarılı bir kişide bulunmayabilir veya tersi olabilir. Bu farklılık birinin diğerinden daha zeki olduğu anlamını taşımaz. Kişisel farklı yetenekler olarak değerlendirilir.

Zekâ gelişiminin üçüncü boyutu davranış biçimidir. Pratik ve teorik zekâ ve kişisel özel yetenekleri yönünden çok olumlu gelişim gösteren bir çocukta, çalışma isteksizliği, dikkatini uzun süre toplayamama, bir konuda sebat edememe, grup içinde uyum güçlüğü, aşırı hırçınlık gibi davranış bozuklukları olabilir. Ve bu durum mevcut zekâ kapasitesinin kullanılmasını engeller. Özellikle üstün zekâli veya özel yetenekli bazı çocukların ailesi, çevredeki diğer kişiler bu özellik üzerinde aşırı derecede yoğun ilgi gösterme sureti ile çocuğun uyum güçlüklerine neden olabilirler. Çevre ile çatışma, arkadaş ilişki sorunları, itilme gibi sorunlar ortaya çıkabilir. Bu kısaca açıklamadan sonra Şafak Can için önerimiz, çocuğunuzun Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı bir Rehberlik-Araştırma Merkezi'nde veya bir Çocuk Ruh Sağlığı Bölümü'nde değerlendirilmesi, eğitimi konusunda yönlendirilmesidir.